

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINI KITOBXONLIKKA TARG'IB QILISH USULLARI

Alfraganus universiteti "Pedagogika va psixologiya" kafedrasida o'qituvchisi

Murodova Farangis G'anisherovna

"Boshlang'ich ta'lim" yo'nalishi talabasi: Samatova Zarina

Annotatsiya: Mazkur maqola boshlang'ich sinf o'quvchilarining kitobxonlik madaniyatini shakllantirish va ularda kitoblarga bo'lgan qiziqishni oshirish yo'llariga bag'ishlangan. Kitobxonlikni targ'ib qilishning samarali usullari tahlil qilinib, bu jarayonning bolaning nutq rivoji va ma'naviy olamini boyitishga ta'siri yoritilgan.

Kalit so'zlar: Kitobxonlik, boshlang'ich sinf, ta'lim, madaniyatini, nutqiy rivojlanish,

Аннотация: Статья посвящена способам формирования культуры чтения у учащихся младших классов и повышения их интереса к книгам. Анализируются эффективные методы популяризации чтения, а также подчеркивается влияние этого процесса на развитие речи и обогащение духовного мира ребенка.

Ключевые слова: Чтение, начальная школа, образование, культура, развитие речи.

Abstract: This article is devoted to the ways of forming a reading culture of primary school students and increasing their interest in books. Effective methods of promoting reading are analyzed, and the impact of this process on the development of speech and the enrichment of the child's spiritual world is highlighted.

Keywords: Reading, primary school, education, culture, speech development.

Kitobxonlik – bu kitoblarni mutolaa qilish orqali bilim olish, tafakkur qilish, ruhiy ozuqa va madaniyatni boyitish jarayoni. Bu faqatgina o'qish emas, balki ma'naviyatni shakllantirish, dunyoqarashni kengaytirish va shaxsiy o'sish uchun muhim vosita hisoblanadi.

Kitobxonlikning foydalari

1. **Bilim va savodxonlikni oshiradi:** Kitob o'qish orqali inson turli sohalar bo'yicha bilim oladi, savodxonlik darajasini oshiradi va nutq boyligini kengaytiradi.
2. **Ijodiy fikrlashni rivojlantiradi:** Kitoblar xayolotga ta'sir qiladi, ijodiy fikrlashni rag'batlantiradi va muammolarni hal qilishda yangicha yondashuvlar topishga yordam beradi.

3. **Axloqiy qadriyatlarni shakllantiradi:** Tarbiyaviy mazmundagi kitoblar o'quvchini yaxshi va yomonni ajrata olish, o'zini to'g'ri tutish va jamiyatga foydali bo'lish kabi qadriyatlarni o'zlashtirishga o'rgatadi.

4. **Stressni kamaytiradi:** Qiziqarli kitoblar o'qish kishiga zavq bag'ishlaydi, stressni kamaytiradi va ongni tinchlantiradi.

5. **Yozish malakasini oshiradi:** Ko'p kitob o'qigan odamning yozuvchanlik malakasi ham rivojlanadi, chunki u yangi so'zlar va uslublarni o'zlashtiradi.

Boshlang'ich ta'lim tizimida o'quvchilarning kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish muhim o'rin tutadi. Bugungi kunda axborot oqimi kuchaygan sharoitda kitobga bo'lgan e'tiborni oshirish, o'quvchini tarbiyaviy va estetik jihatdan boyituvchi adabiyotlar bilan tanishtirish zaruriy masala sifatida ko'rilmogda. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, kitobxonlik faqat bilim olish vositasi emas, balki o'quvchilarning ijodiy tafakkuri va og'zaki nutqini rivojlantiruvchi omil hamdir. Shu sababdan, kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish uchun innovatsion va qiziqarli usullardan foydalanish talab etiladi.

Eng avvalo, qiziqarli muhit yaratish lozim. Sinfda kichik kutubxona tashkil qilib, uni bolalarga mos bezatish lozim. Rang-barang kitob javonlari va yorqin plakatlar bolalarning e'tiborini tortadi. Sinfda alohida joy ajratib, uni "Kitob burchagi" deb nomlash ham samarali usullardan hisoblanadi. O'quvchilar bu joyda qulaylik bilan kitob o'qishlari mumkin.

Yoshga mos, hikoyaviy va tasvirlarga boy kitoblarni taqdim etish va qahramonlari bolalar uchun qiziq bo'lgan ertak va hikoyalarni tanlash muhim bosqichlardan biri hisoblanadi. O'qilgan kitoblar asosida kichik sahna asarlarini qo'yish va bolalarni kitobdagi qahramonlar obrazida chiqish qilishga undash ham qiziqarli va samarali usullardan biridir.

Hozirgi kunda eng samarali usullardan biri innovatsion texnologiyalardan foydalanish orqali bolani ertak kitoblariga va kitobga mehr uyg'otish mumkin.

Bolalar uchun qiziqarli voqealar asosida sahnalashtirish, kitob qahramonlarini jonlantiruvchi tadbirlar o'tkazish orqali ularning kitobga qiziqishi oshiriladi. Bu usul bolaning og'zaki nutqini rivojlantirishda ham muhim ahamiyat kasb etadi.

"Eng yaxshi o'quvchi" tanlovlarini o'tkazish. Haftalik yoki oylik tanlovlar o'tkazish orqali bolalarni ko'proq kitob o'qishga undash mumkin. Bunda ular o'z tengdoshlari bilan raqobatlashib, yangi bilimlar egallaydi.

Yuqorida keltirilgan usullar boshlang'ich sinf o'quvchilarini kitobxonlikka jalb qilish va ularning ma'naviy rivojlanishiga xizmat qiladi. Tahlil shuni ko'rsatadiki, kitob o'qishga qiziqish uyg'otish faqat ta'lim jarayonini yaxshilash bilan chegaralanmay, bolalarning dunyoqarashi va nutq rivojiga ham katta ta'sir

ko'rsatadi. Shunday ekan, ta'lim muassasalari va oilalar o'zaro hamkorlikda kitobxonlikni targ'ib qiluvchi dasturlarni yo'lga qo'yishlari lozim.

Foydalanilgan manbalar:

1. Zokirova D. "Bolalar adabiyoti va kitobxonlik." Toshkent, 2021.
2. Karimova N. "Boshlang'ich ta'limda nutqni rivojlantirish usullari." O'zbekiston pedagogika jurnali, 2022.
3. UNICEF hisobotlari: "Bolalarning erta yoshdagi rivojlanishi."
4. Bog'cha va boshlang'ich ta'lim metodikasi bo'yicha xalqaro tajriba.
5. Hozirgi zamon ta'lim texnologiyalari haqida ilmiy maqolalar to'plami.